

Akademinis laipsnis	Daktaras
Vardas ir pavardė	Kristina Šliavaite
Institucija, padalinys	Vytauto Didžiojo universitetas, Sociologijos katedra
Institucijos adresas	Jonavos 66, Kaunas
Pranešėjo kontaktiniai duomenys (el. paštas, tel. nr.)	k.sliavaite@smf.vdu.lt
Pranešimo pavadinimas	Jaunimo (sub)kultūros sovietmečiu ir posovietmečiu Lietuvoje: nuo simbolinio pasipriešinimo iki vartotojų?
Raktiniai žodžiai	jaunimo (sub)kultūra, simbolinis pasipriešinimas, socializmas ir postsocializmas

Konferencijos pranešimo santrauka (500 žodžių)

Dažnai jaunimo (sub)kultūrų moksliniai tyrimai yra nuvertinami manant, kad tai nepakankamai reikšmingas socialinis reiškinys. Pranešime retrospektyviai analizuojamos autorės patirtys atliekant vienos iš jaunimo (sub)kultūrų posovietinėje Lietuvoje lauko tyrimą, aptariami iškilę etiniai, metodologiniai, teoriniai sunkumai. Pranešime bus teigiama, kad jaunimo (sub)kultūrų tyrimai yra svarbūs, kadangi žvelgiant iš antropologinės perspektyvos šios (sub)kultūros yra tarsi „langas“, atspindintis platesnėje visuomenėje vykstančius procesus. Pranešime bus teigiama, kad klasikinės teorijos, interpretavusios jaunimo (sub)kultūras kaip simbolinio pasipriešinimo išraišką, dažnai netinka šiandieninių jaunimo kultūrinių darinių Lietuvoje interpretacijai ir diskutuojama kokios teorinės perspektyvos tiktų jaunimo (sub)kultūrų po sovietinėje erdvėje interpretacijai.

Šiame pranešime kritiškai apžvelgiamos kai kurios klasikinės jaunimo (sub)kultūrų (Dick Hebdige, Paul Willis), simbolinio pasipriešinimo (James C. Scott, David Kertzer), socializmo ir postsocializmo (Jan Kubik, Alexei Yurchak, Katherine Verdery) teorijos keliant klausimą apie tai, kurie jų aspektai taikytini sovietmečio ir posovietmečio jaunimo kultūros reiškinį Lietuvoje interpretacijoms. Dauguma minėtų autorių akcentuoja simbolių ir ritualų svarbą legitimuojant politinę valdžią, o taip pat ir kvestionuojant egzistuojančią galios struktūrų sanklodą. Sovietinėje erdvėje susiformavusios jaunimo (sub)kultūros dažnai interpretuojamos taikant būtent simbolinio pasipriešinimo teorinio lauko įžvalgas (žr., pvz. Živilė Tamkutonytė 2002). Pranešime bus teigiama, jog minėtos teorijos taikytinos sovietmečio jaunimo (sub)kultūrų interpretacijoms atsižvelgiant į šių teorijų kritiką (žr., pvz. Jocelyn A. Hollander and Rachel L. Einwohner 2004), tačiau keliamas klausimas kiek jos adekvačios posovietinio laikotarpio socialinių reiškinų analizei.

Žlugus sovietiniam režimui vyksta globalizacijos, demokratizacijos procesai. Tuo pačiu sparčiai formuojasi nauji jaunimo kultūriniai judėjimai. XX a. paskutiniajame dešimtmetyje Lietuvoje ypač išpopuliarėjo reivo judėjimas. 1998 m. autorė atliko kokybinį lauko tyrimą Vilniuje, giluminio interviu ir dalyvaujančio stebėjimo metodais buvo tiriamos reivo kultūros apraiškos Lietuvoje. Interpretuojant empirinę medžiagą paaiškėjo, kad klasikinės simbolinio pasipriešinimo teorijos netinka šio reiškinio analizei. Autorės informantai kalbėjo ne apie pasipriešinimą dominuojančioms vertybėms, tačiau kaip tik matė savo grupę kaip progresyvią visuomenės dalį, kuri siekia kuo greičiau „pasivyti“ „vakarietišką“ jaunimo kultūrą, t.y. žengti kartu su laiku. Kilo klausimas, kaip interpretuoti šį socialinį reiškinį, o tuo pačiu ir poreikis kritiškai p eržvelgti jaunimo (sub)kultūrų teorijas.